

Sistemlerin Sağlığı

Bağımlılık Yapan Maddelerin Vücuttaki Etkisi :

Alkol, sigara ve uyuşturucu bağımlılık yapan maddelerdir. Bu zararlı alışkanlıklar merak, özentisi, arkadaşları tarafından kabul görme gibi sebeplerle başlar. Bu tür alışkanlıklardan uzak durarak sağlıklı yaşanması için; spor, sanat, bilim, müzik, resim gibi alanlarla uğraşılması ve sosyal etkinliklere katılması gerekir.

Bağımlılık yapan maddeler;

- 1- Damarların büzülmesine neden olur.
- 2- Kalp krizi ve felç riskini artırır.
- 3- Merkezi sinir sisteminin çalışma düzenini bozar.
- 4- Akciğer ve karaciğer hücrelerine zarar verir.
- 5- Kanser riskini artırır. (Akciğer, gırtlak, ağız içi, dil, yemek borusu, pankreas, kemik iliği kanseri).
- 6- Sinüzit, nezle, grip, bronşit, ülser ve gastrit gibi hastalıkların daha sık görülmesine neden olur.
- 7- Dil, diş ve damakta tahrişe neden olur.
- 8- Sindirim bozuklukları, bağırsak, böbrek, karaciğer, kalp ve damar hastalıklarına neden olur.
- 9- Görme bozukluğu ve dikkat dağınıklığına sebep olduğu için kazaların oluşmasına yol açar.

Organ Bağışı ve Önemi:

Hayatta olan bir kişinin kendi istek ve iradesi ile ölümünden sonra doku ve organlarının başka bir insanın tedavisi için kullanılmasına izin vermesine organ bağışı denir. (Organ bağışı görmeyen bir insanın görmesini ya da hayatını diyaliz cihazına bağlı olarak sürdüren bir böbrek hastasının hayata dönmesini sağlar).

a)Bağış Yapılabilecek Organlar:

Sağlıklı olan her organ bağışlanabilir. Ülkemizde; kalp, akciğer, böbrek, karaciğer ve pankreas gibi organların ve kalp kapağı, gözün kornea tabakası, kas ve kemik iliği gibi dokuların nakli yapılabilmektedir. (Organlarını bağışlayan bir kişi birçok insana yaşama şansı verebilir).

b)Bağış Yapabilecek Kişiler:

Organ bağışı ile ilgili yasa gereği organ bağışı yapabilmek için 18 yaşını doldurmuş olmak gerekir. Bu isteğin şahitler huzurunda sözlü ve yazılı olarak yapılması ve ayrıca bunun bir doktor tarafından onaylanması gerekir. Organ bağışında bulunmak isteyen kişi "Doku ve Organ Bağış Belge"sini doldurur ve bu

belgeyi bir kimlik gibi sürekli yanında bulundurur.

c)Organ Nakli:

Görev yapmayacak durumda olan veya hastalıklar sonucunda vücuda zararlı hale gelen bir organın yerine sağlam bir organın nakledilmesi işlemine organ nakli denir. Organ nakli canlı veya beyin ölümü gerçekleşmiş kişilerden alınan organlarla yapılır. Canlı kişilerden organ nakli yapılırken, organ veren kişinin yaşamını riske sokmayacak çift organların biri alınarak yapılır (böbrek, parça olarak karaciğer ve pankreas gibi).

Organ nakli Sağlık Bakanlığı ve Üniversite hastanelerinin "Organ Nakil Merkezleri"nde gerçekleştirilir.

NOT :

- 1- AIDS, lösemi, böbrek hastaları, fiziksel engelliler veya kalıtsal hastalıkları olan insanlar (zeka geriliği, körlük, sağırılık) sağlık sorunlarıyla yaşayan engelli kişilerdir.
- 2- Sağlık sorunlarıyla birlikte toplumda görevlerine devam eden engelli kişilerin takdir edilmesi, onlara karşı anlayışlı olunması gerekir. Bu kişilere, toplumsal görevlerini yerine getirirken, yaşamlarını sürdürürken yardım edilmesi ve hak ettikleri anlayışın gösterilmesi gerekir.
- 3- Organ nakli bekleyen hastaların tedavi görebilmesi için organ bağışının yapılması gerekir. Yeterli organ bağışı yapılamadığı için, organ nakli bekleyen kişilere laboratuarlarda üretilen yapay organlar takılabilmektedir. (Kalp kapakçığı, idrar kesesi yapay olarak üretildi. Damar, böbrek, karaciğer ve kalp üretilmesi için çalışmalar yapılıyor. Boston Çocuk Hastanesi doktorları tarafından idrar keselerinde doğuştan sorun bulunan 7 çocuğun önce idrar keselerinden hücre örnekleri alındı. Ardından bu hücrelerden laboratuarda idrar keseleri üretildi. Yaklaşık iki ayın ardından üretilen idrar keseleri de hücre örnekleri alınan aynı hastalara takıldı).